

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«Погоджено»

Декан інженерно-енергетичного
факультету

 К. М. Горбунова
«02» 02 2021 р.

«Затверджую»

Перший проректор

 Д. В. Бабенко
«02» 02 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Освітньо-професійна програма «Агроінженерія»
для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти І року
денної форми навчання на 2021-2022 навчальний рік

Освітній ступінь – Молодший бакалавр
Галузь знань – 20 «Аграрні науки та продовольство»
Спеціальність – 208 «Агроінженерія»
Мова викладання – українська

Миколаїв
2021

Робоча програма відповідає меті та особливостям освітньо-професійної програми «Агроінженерія» підготовки здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти, затвердженої вченою радою Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 4 від 23.02.21 року).

Розробник програми: канд. істор. наук, асистент кафедри українознавства Побережець Г.С., Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри українознавства МНАУ, протокол №10 від 31.05.2021 року.

Завідувач кафедри
канд. істор. наук, доцент

Т.В. Березовська

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету МНАУ, протокол № 11 від 17.06.2021 року

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцент

Ю.Ю. Чебан

1. АНОТАЦІЯ

Метою вивчення дисципліни: «Історія України» є: дати майбутнім фахівцям аграрно-промислової сфери знання щодо сутності і значення історичних процесів, сформуванню їх загальноосвітній рівень, прагнення до самовдосконалення, любов до національних духовних цінностей.

Завданнями вивчення дисципліни є: історичне минуле народу від найдавніших часів до наших днів, усвідомлення сутності історичних процесів, вміння орієнтуватися в широкому спектрі різноманітних поглядів на певні історичні явища та події, опанування яких дозволяє сформуванню визначену систему компетентностей та досягти очікуваних результатів навчання з дисципліни.

Об'єкт дисципліни: історичні події, біографії визначних особистостей, історія Миколаївщини.

Предмет дисципліни: етносоціокультурне життя і діяльність українського народу в соціо економічній та політичній сферах, біографії видатних історичних діячів.

Змістовні модулі: Давнє населення: киммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни. Формування Давньоруської держави. Утворення Литовської держави. Захоплення українських земель Польщею. Проблема походження козацтва. Причини, характер, рушійні сили Визвольної війни 1648 – 1654 рр. Україна в II пол. XVII – на поч. XVIII ст. Внутрішнє становище Гетьманщини і Слобожанщини. Становище правобережних і західноукраїнських земель. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (к. XVIII ст. – поч. XX ст.) Україна в новітню добу (1917 – 1991 рр.) Незалежна Україна (від 1991 р. до сьогодні)

Annotation

The purpose of studying the discipline: "History of Ukraine" is: to give future specialists in the field of agro-industrial knowledge about the nature and significance of historical processes, to form their general education level, the desire for self-improvement, love of national spiritual values.

The objectives of the discipline are: the historical past of the people from ancient times to the present day, awareness of the essence of historical processes, the ability to navigate a wide range of different views on certain historical phenomena and events, mastering which allows to form a certain system of competencies.

Object of the discipline: historical events, biographies of famous people, history of Mykolayiv region.

Subject of the discipline: ethno-socio-cultural life and activity of the Ukrainian people in socio-economic and political spheres, biographies of outstanding historical figures.

The module: Old population: scythians, goths, huns. Forming of the Kyiv Russian state. Formation of the Lithuanian state. Infatuation of Ukrainian earths for Poland. Problem of origin of the cossacks. Reasons, character, motive forces of Liberation war 1648 – 1654 Ukraine in II half XVII - in the beginning XVIII.

Internal rule (situation) of the Ukrainian grounds in structure of the foreign states. Ukrainian earths in composition the Russian and Austrian empires (The end XVIII – a beginning XX centuries) Ukraine in the newest days (1917 – 1991). Ukraine independent (from 1991 to the present).

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Галузь знань **20 «Аграрні науки та продовольство»**

Спеціальність **208 «Агроінженерія»**

Освітній ступінь - **Молодший бакалавр**

Обов'язкова (вибіркова) компонента **Обов'язкова**

Семестр – **I**

Кількість кредитів – **3,0**

Кількість модулів – **3,0**

Кількість змістових модулів – **3**

Загальна кількість годин – **90**

Види освітньої діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекцій – **16 год./ 0,5 кредит ECTS**

Практичні заняття – **14 год./ 0,5 кредит ECTS**

Самостійна робота – **60 год./ 2,0 кредит ECTS**

Форми підсумкового контрольного заходу – **екзамен.**

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології JeetSi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників ОПП 208 «Агроінженерія».

Якісні зміни до робочої програми:

У 2021 р. порівняно з 2020 р. – розширено види наукової та індивідуальної роботи здобувачів, зокрема запропоновано заходи та оцінку неформальної освіти.

Підстава: зміни ОПП, нові вимоги оформлення робочих програм.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у студентській конференції «Українознавчий вимір», що проходить раз на два роки, участь у вебінарах та семінарах з історичної тематики, участь у музейних екскурсіях по місту та музеях міста. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання

здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо історії України.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3091> – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);

- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;

- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів(<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/simple-search?filterquery=Poberezhets%CA%B9%2C+Hanna&filtername=author&filtertype>equals>);

- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;

- спілкування через електронну пошту (vovarover@gmail.com) та телефонний зв'язок;

- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;

- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, метод прес-формули, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи контролю та самоконтролю (графічний диктант та інші), дослідницькі, метод групового інтерактивного навчання та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на заздалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни: «Історія України» є: дати майбутнім фахівцям аграрно-промислової сфери знання щодо сутності і значення історичних процесів, сформувані їх загальноосвітній рівень, прагнення до самовдосконалення, любов до національних духовних цінностей.

Завданнями вивчення дисципліни є: історичне минуле народу від найдавніших часів до наших днів, усвідомлення сутності історичних процесів, вміння орієнтуватися в широкому спектрі різноманітних поглядів на певні історичні явища та події, опанування яких дозволяє сформувані визначену систему компетентностей та досягти очікуваних результатів навчання з дисципліни.

Об'єкт дисципліни: історичні події, біографії визначних особистостей, історія Миколаївщини.

Предмет дисципліни: етносоціокультурне життя і діяльність українського народу в соціоекономічній та політичній сферах, біографії видатних історичних діячів.

До системи компетентностей належать:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі, або у

процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов агропромислового виробництва.

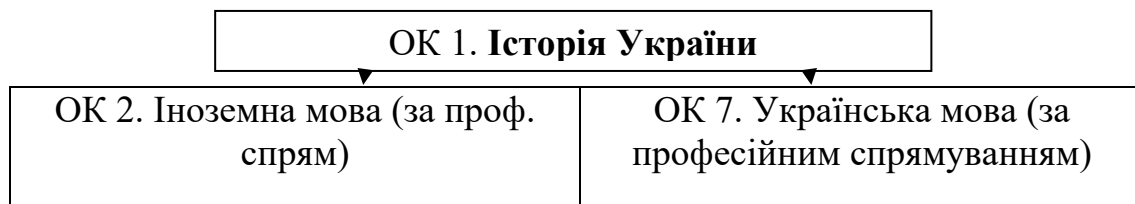
Загальні компетентності

ЗК2.Здатність цінувати та поважати розуміння історії, досягнень суспільства, культурні та моральні цінності.

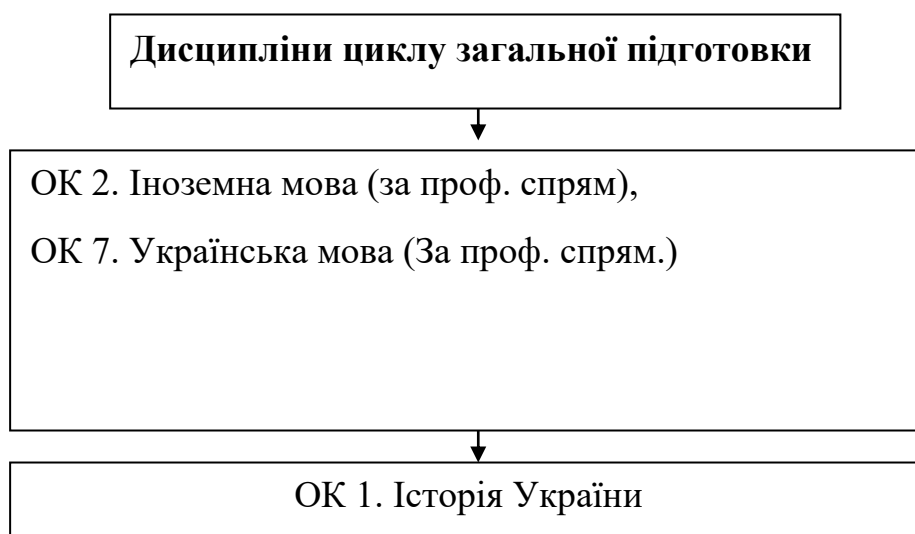
Програмні результати навчання

ПРН4. Розуміти і реалізувати свої права та обов'язки, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	К	Разом
1	Стародавня і середньовічна історія України	1	Стародавня історія України	2	2	8	-	12
		2	Руська держава 9 – перша половина 14 ст.	2	2	8	-	12
		3	Українські землі у складі Великого князівства Литовського	2	2	8	-	12
		4	Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі	2	2	8	-	12
Всього за змістовий модуль 1				8	8	32	-	48
2	Нова історія України	1	Україна в другій половині 17 – 18 ст.	2	2	8	-	12
		2	Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперії (кінець 18-поч.20ст.)	2	2	8	-	10
Всього за змістовий модуль 2				4	4	16	-	24
3	Новітня історія України	1	Українські землі в першій половині 20ст.	2	1	6	-	10
		2	Україна в 50-90-х роках 20 ст.	2	1	6	-	10
Всього за змістовий модуль 3				4	2	12	-	18
Передекзаменаційна консультація				-	-	-	3,0	-
Всього годин по навчальній дисципліні				16	14	60	3,0	90

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	години	кредити	%
Змістовий модуль 1. Стародавня і середньовічна історія України	48	1,6	53,3
Змістовий модуль 2. Нова історія України	24	0,8	26,7
Змістовий модуль 3. Новітня історія України	18	0,6	20
Всього	90	3	100

7.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1. Стародавня і середньовічна історія України	48	1;3;5;7
Змістовий модуль 2. Нова історія України	24	10;12
Змістовий модуль 3. Новітня історія України	18	14;16
Всього	90	X

7.3 Вид, перелік та короткий зміст лекцій

Лекція	Вид заняття	Тема	Короткий зміст	Години	Використання мультимедійного обладнання
Змістовий модуль 1. Стародавня і середньовічна історія України					
1;3;5;7	Вступна	Тема 1. Стародавня історія України	Мета, завдання, предмет, об'єкт, структурно-логічна схема дисципліни, місце дисципліни	2	+
	Інформаційна		Поява людини на території сучасної України. Палеоліт і мезоліт. Неолітична революція. Енеоліт. Трипільська культура. Територія й населення. Етнічні процеси. Розклад первіснообщинного ладу. Кіммерійці. Скіфія. Праслов'яни скіфської доби. Мала Скіфія. Сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я і Криму. Початок великого переселення народів. Key words: day, Mykolaivoblast, culture, population, age (день, Миколаївська область, культура, населення, вік)		+
	Інформаційна	Тема 2. Руська держава 9 – перша половина 14 ст.	Слов'янський етногенез. Праслов'яни. Венеди-зарубинці. Анти-черняхівці. Гуни. Велике розселення слов'ян. Розселення і побут східних слов'ян. Релігійні вірування. Племінні князівства. Утворення Київської Русі. “Руська правда”. Історичне значення Київської Русі. Феодальна розробленість Русі. Розпад Київської держави. Монголо-татарська навала. Галицька і Волинська земля до поч. XII ст. Keywords: settlement, life, ethnogenesis, beliefs, easternslavs (поселення, побут, етногенез, вірування, східнослав'яни)	2	+
	Інформаційна	Тема 3. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	Експансія Литви, Польщі й Угорщини. Литовсько-Руська держава. Територія. Галичина під владою Польщі. Зміни в соціально-політичному устрої Галичини. Річ Посполита. Люблінська унія. Захоплення українських земель Польщею. Відсіч турецько-татарській агресії. Keywords: territory, politicalsystem, union, land, structure	2	+

			(територія, політична система, союз, земля, структура)		
	Інформаційна	Тема 4. Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі	<p>Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ. Реєстрове козацтво. Громадський устрій козацтва. Посилення козацтва наприкінці XVI – у першій половині XVII ст. Козацькі повстання. Петро Сагайдачний. Хотинська війна. Братства. Брестська церковна унія. Визвольна війна середини XVII ст. Богдан Хмельницький. Переяславський договір 1654 р. Березневі статті 1654 р. Війна з Польщею у 1654 – 1656 рр.</p> <p>Keywords: Cossacks, LiberationWar, contract, worship, resettlement (Козаки, визвольна війна, контракт, богослужіння, переселення)</p>	2	
Змістовий модуль 2. Нова історія України					
10	Інформаційна	Тема 5. Україна в другій половині 17 – 18 ст.	<p>Руїна. Іван Виговський. Гадяцька угода. Юрій Хмельницький. Слободищенський трактат. Іван Брюховецький. Петро Дорошенко. Дем'ян Многогрішний. Іван Мазепа. Україна і Північна війна. Зруйнування Запорозької Січі у 1775 р. Заснування міста Миколаєва.</p> <p>Keywords: ruin, tsarism, autonomy, evolution, foundation (Руїна, царизм, автономія, еволюція, фундамент)</p>	2	+
12	Інформаційна	Тема 6. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперії (кінець 18-поч.20ст.)	<p>Українські землі у складі Російської імперії. Приєднання Північного Причорномор'я й Криму до Росії. Колонізація Південної України. Приєднання Правобережної України до Росії. “Руська трійця”. Кирило-Мефодіївське товариство. Громадівський рух 60 – 80-х рр. Михайло Драгоманов. Молоді громади. Активізація здобувач вищої освітиськогогромадівського руху в 90-х рр. “Братство тарасівців”. “Загальна українська організація”. Боротьба москвофілів і народовців. Виникнення і діяльність українських політичних партій.</p> <p>Keywords: empire, industrialization, movement, reform, development (імперія, індустріалізація, рух, реформи, розвиток)</p>	2	+

Змістовий модуль 3. Новітня історія України

14	Інформаційна	Тема 7. Українські землі в першій половині 20ст.	<p>Столипінська реформа. Буржуазно-демократична революція 1905-1907 рр. Перша Світова війна. Українська національна революція. Діяльність трьох українських урядів. Проголошення радянської влади в Україні. Воєнний комунізм. НЕП. Сталінізація. Голодомор. Друга світова війна. Рух опору.</p> <p>Keywords: reform, revolution, Sovietpower, communism (реформа, революція, радянська влада, комунізм)</p>	2	+
16	Інформаційна	Тема 8. Україна в 50-90-х роках 20 ст.	<p>Післявоєнна відбудова. Голод 1946 – 1947 рр. Повоєнні репресії. Західна Україна після війни. Боротьба УПА проти радянської тоталітарної системи. Операція “Вісла”. “Відлига”. Неосталінізм. “Перебудова”: причини та початок. Чорнобиль. Народний Рух. Створення політичних партій.</p> <p>Keywords: reconstruction, effects, culture, development, party (реконструкція, ефекти, культура, розвиток, партія)</p>	2	+
Всього годин				16	

7.4 Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з дисципліни проводять з використанням методичних рекомендацій та відповідної (визначеної до кожного заняття та окресленої на попередньому занятті викладачем) нормативної бази.

Години	Тема практичного заняття	План практичного заняття
Змістовий модуль 1. Стародавня і середньовічна історія України		
2	Стародавня історія України	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
2	Руська держава 9 – перша половина 14 ст.	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
2	Українські землі у складі Великого князівства Литовського	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
2	Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі	Опитування теоретичного матеріалу. Контрольна робота.
Змістовий модуль 2. Нова історія України		
2	Україна в другій половині 17 – 18 ст.	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
2	Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперії (кінець 18-поч.20ст.)	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
Змістовий модуль 3. Новітня історія України		
1	Українські землі в першій половині 20ст.	Опитування теоретичного матеріалу. Захист презентацій та повідомлень.
1	Україна в 50-90-х роках 20 ст.	Опитування теоретичного матеріалу. Контрольна робота.
14	Всього годин	

7.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для обов'язкового самостійного опрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. Самостійна робота в обсязі 58 годин складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, законодавчо-нормативної бази, а також підготовки до практичних занять і виконання окреслених у методичних рекомендаціях завдань.

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю	Кількість балів	
					min	max
1	1	Тема 1. Стародавня історія України	8	опитування тестування перевірка індивідуального завдання робота у Moodle	2	4
	2	Тема 2. Руська держава 9 – перша половина 14 ст.	8	-//-		
	3	Тема 3. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	8	-//-		
	4	Тема 4. Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі	8	-//-		
2	5	Тема 5. Україна в другій половині 17 – 18 ст.	8	-//-	11	22
	6	Тема 6. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперії (кінець 18- поч.20ст.)	6	-//-		
3	7	Тема 7. Українські землі в першій половині 20ст.	6	-//-	1	2
	8	Тема 8. Україна в 50-90-х роках 20 ст.	6	-//-		
		Разом	58	X	14	28

7.6. Перелік тем наукової роботи здобувачів вищої освіти у межах роботи наукового гуртка з дисципліни «Історія України»

- 1.Сперечання норманістів і антинорманістів.
- 2.Соціально-економічний та державний лад Київської Русі.
- 3.Етапи політичної історії.
- 4.Реформи Святослава і Володимира.
- 5.Хрещення Русі.
- 6.Кревська унія.
- 7.Боротьба Литви й Москви за давньоруську спадщину.
- 8.Галичина під владою Польщі.
- 9.Зміни в соціально-політичному устрої Галичини.
- 10.Громадський устрій козацтва.
- 11.Посилення козацтва наприкінці XVI – у першій половині XVII ст.
- 12.Козацькі повстання.
- 13.Слободищенський трактат.
- 14.Іван Брюховецький.
- 15.Петро Дорошенко.
- 16.Дем'ян Многогрішний.
- 17.Наступ царизму на автономію України.
18. Іван Мазепа.
- 19.Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії.
- 20.Західноукраїнські землі у складі Австрійської імперії.
- 21.Розвиток капіталістичних відносин в Україні.
- 22.Скасування кріпосного права.
- 23.Національне пробудження Східної України.
- 24.Етапи національного руху.
- 25.Становлення українознавства.
- 26.Боротьба УПА проти радянської тоталітарної системи.
- 27.Операція “Вісла”.
28. Розвиток культури. Освіта, наука, література і мистецтво.
- 29.Посилення дисидентського руху.
- 30.На шляху до незалежності.
- 31.Культурологія як предмет наукового дослідження.
- 32.Статус культурології та її взаємовідносини з іншими науками.
- 33.Сутність культури та основні культурологічні парадигми.
- 34.Витоки культури, її місце та роль в історії людства.
- 35.Національний характер, свідомість та самосвідомість як феномен культури.
- 36.Культура в інформаційному суспільстві.
- 37.Релігія як форма культури.
- 38.Міфологія та релігія як феномен духовної культури.
- 39.Художні течії і напрямки в українському мистецтві XIX ст.
- 40.Художні течії і напрямки в українській літературі XIX ст.

41. Авангардні напрями в мистецтві ХХ ст.
42. Художні течії і напрямки в українському мистецтві ХХ ст.
43. Художні течії і напрямки в українській літературі ХХ ст.
44. Особливості авангардного та реалістичного мистецтва.
45. Модернізм як художній метод у мистецтві.
46. Масова культура та її вплив на формування свідомості людини.
47. Витоки українського національного театру.
48. Боротьба між академічним традиціоналізмом та авангардом у театральному мистецтві ХХ ст.
49. Людина в первісній культурі.
50. Проблеми розвитку української національної культури у ХХ ст.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Захистити практичне завдання	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішити тестові завдання з теми лекції у MOODLE	1	Виконання додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Захист повідомлення	1	Створення презентаційних матеріалів	5
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

а) для поточного контролю

Змістовий модуль 1. Стародавня і середньовічна історія України

1. Охарактеризуйте поняття: рід, плем'я, матріархат, патріархат.
2. Особливості культури дохристиянського періоду Київської Русі.
3. Джерела вивчення культури України.
4. Культура первісного суспільства на території України.
5. Культура Київської Русі.
6. Культура періоду феодальної роздробленості. Галицько-Волинське князівство.
7. Що означає поняття “неолітична революція”?
8. Проаналізуйте побут та вірування кіммерійців, скіфів і сарматів.
9. Охарактеризуйте досягнення скіфів у мистецтві.
10. Назвіть та охарактеризуйте причини проникнення греків у Північне Причорномор'я.
11. Ольвія.
12. Який існує зв'язок між природними умовами та розвитком людського суспільства?
13. Який існує зв'язок між природними умовами та розвитком людського суспільства?
14. Назвіть припустимі ареали розселення стародавніх слов'ян. Дайте загальну характеристику етапів формування східного слов'янства.
15. Проаналізуйте побут і воєнну тактику слов'ян.
16. Проаналізуйте вірування слов'ян.
17. Які чинники зумовили соціальне розшарування серед слов'ян?
18. Що ви знаєте про виникнення Києва?
19. Наслідки татаро-монгольської навали для Київської Русі.
20. Геополітичні плани московського князя Івана III.
21. Чому Велике князівство Литовське називають “Литовською Руссю”?
22. Чому ВКЛ вдалося приєднати до свого складу українські землі?
23. Яке значення мало входження українських земель до складу ВКЛ для українців і литовців?
24. Чому литовсько-українська шляхта активно виступала за укладання Люблінської унії?
25. Яке значення мала Люблінська унія для Литви і України?
26. Чому Запорозьку Січ деякі історики характеризують як «козацьку демократичну християнську республіку»?
27. Висловіть своє судження щодо вислову М. Аркаса «Січ Запорозька – це був український лицарський орден, що не мав собі рівних в Європі і до наших днів».
28. Які причини козацько-селянських повстань наприкінці XVI ст.?
29. Яке значення для долі України мало гетьманування П.Сагайдачного?
30. Яке значення мали козацькі походи проти турок і татар?

31. Які наслідки мали козацько-селянські повстання 20 – 30-х років XVII ст.?
32. Що ви знаєте про звичаї, побут, символіку, військову майстерність козаків?
33. Яку роль відігравала православна віра в житті й діяльності козаків?

Змістовий модуль 2. Нова історія України

1. Які обставини спонукали П.Дорошенка до укладення військово-політичного союзу з Туреччиною? Чи мав перспективи такий союз?
2. Які факти біографії І.Мазепи свідчать, що його прихід на гетьманство є цілком закономірним?
3. Чи можна І.Мазепу вважати зрадником?
4. Які положення Конституції П.Орлика свідчать про її демократичний характер?
5. Чому царизмові вдалося без сильного спротиву ліквідувати автономний устрій України?
6. Чи мали перспективи перемоги селянсько-козацьких повстань? Чому? Відповідь обґрунтуйте.
7. Що спричинило гайдамацький і опришківський рухи в Україні?
8. Коли було юридично оформлено кріпосне право в Україні?
9. Охарактеризуйте роль братств у національному відродженні України.
10. Порівняйте та охарактеризуйте програмні цілі масонських лож і декабристів.
11. У чому виявилось національне відродження в Україні у I пол. XIX ст.?
12. Якими були причини піднесення національно-визвольного руху в Україні?
13. Чому царська цензура заборонила вживати в друку назву “Україна” та змінила її на назву “Малоросія”?
14. Яке значення для українства Західної України мав вихід альманаху “Русалка Дністрова”?
15. Чому саме духовенство відіграло провідну роль в українському національному русі на Західній Україні?
16. Які результати мали революційні події 1848 – 1849 рр. для національного відродження в Західній Україні?
17. Чому на західноукраїнських землях, на відміну від Наддніпрянської України, визвольний рух набув політичного характеру?
18. Чи могла Україна повернути втрачені права, відновити та зберегти автономію?
19. Де на Вашу думку було сильніше гноблення, в Австрійській чи Російській частинах України? Чому?
20. Чому Російська імперія розпочала перебудову свого господарського комплексу в 60 рр. 19 ст.? Яка подія штовхнула її до реформ?
21. Розвиток культури України в др.п. XVII-XVIII ст.ст.
22. Польсько-литовська доба в культурі України.
23. Піднесення української культури в др.п. XVI-п.п. XVII ст.
24. Становлення національної культури (1780-1830).

Змістовий модуль 3. Новітня історія України

1. Якими були основні положення III Універсалу? У чому полягає його історичне значення?
2. Основні положення та історичне значення IV Універсалу.
3. Порівняйте політичну діяльність УЦР та Гетьманату. Визначте спільне і відмінне.
4. Охарактеризуйте розвиток української державності за Директорії.
5. Проаналізуйте характер основних воєнних дій на території України в 1919 – 1920 рр.
6. Які особливості мав національно-визвольний рух на західноукраїнських землях?
7. Порівняйте мету і суть політики “воєнного комунізму” та непу.
8. Чим відрізнялися і що було спільне у методах і завданнях політики “воєнного комунізму” та “індустріалізації”.
9. Якими були основні наслідки колективізації в Україні?
10. Якими були визначальні риси тоталітарного режиму? Доведіть їх притаманність політичному режиму, що існував в УРСР в 1930-х роках?
11. Якими методами користувалися німці для встановлення “нового порядку”?
12. Охарактеризуйте процес визволення України від німецьких військ.
13. Якими були особливості відбудови промисловості республіки у перше післявоєнне десятиліття?
14. Охарактеризуйте політичний процес утворення СРСР.
15. Порівняйте мету і суть політики “воєнного комунізму” та непу.
16. Чим відрізнялися і що було спільне у методах і завданнях політики “воєнного комунізму” та “індустріалізації”.
17. Якими були основні наслідки колективізації в Україні?
18. Порівняйте аграрну політику більшовиків за “воєнного комунізму”, непу, колективізації за схемою: методи, зміст, результати.
19. Які основні здобутки української культури та її трагічні сторінки у 20 – 30-ті роки ХХ ст.?
20. Якими були визначальні риси тоталітарного режиму? Доведіть їх притаманність політичному режиму, що існував в УРСР в 1930-х роках?
21. Якими були причини невдач радянських військ на першому етапі Великої Вітчизняної війни?
22. “Розстріляне Відродження”
23. Культурне життя України в 1980-1991рр.
24. Українська культура в часи Великої Вітчизняної війни.
25. Суперечності розвитку української культури 1960-1980рр.
26. Культурний розвиток української діаспори.
27. Перспективи відродження української культури.
28. Культурно-ідеологічні процеси у повоєнний період.
29. Розвиток культури у 60-90 роки ХХ ст.
30. Національне культуротворення (кінець ХХ ст.).

б) питання для підсумкового контролю (екзамен)

1. Україна у найдавніші часи. Кам'яна доба та доба металів. Трипільська культура.
2. Кочові племена на території України.
3. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
4. Слов'янські племінні об'єднання на українських землях.
5. Дохристиянські вірування східних слов'ян.
6. Походження термінів „Русь”, „Руська земля”, „Україна”.
7. Норманська та антинорманська теорія виникнення Київської Русі.
8. Утворення Київської Русі.
9. Соціально-економічний розвиток Київської Русі.
10. Етапи політичної історії Київської Русі.
11. Міжнародні відносини Київської держави.
12. Запровадження християнства як державної релігії. Хрещення Русі.
13. Розпад Київської Русі та його причини.
14. Галицьке і Волинське князівство (до к. XII ст.)
15. Галицько-Волинська держава. Діяльність князів Романа та Данила.
16. Галицько-Волинське князівство (II пол. XIII – I пол. XIV ст.).
17. Монголо-татарська навала.
18. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
19. Литовсько-Руська держава.
20. Спроби збереження української державності в складі Великого князівства Литовського.
21. Поділ українських земель між сусідніми державами у XIV ст.
22. Українська культура в XIV – XVI ст.
23. Братський рух.
24. Кримське ханство та його відносини з Україною.
25. Виникнення та початкова історія українського козацтва.
26. Заснування Запорозької Січі. Д. Вишневецький (Байда).
27. Військово-адміністративний устрій Запорозької Січі.
28. Військові походи, звичаї, побут, воєнне мистецтво запорозьких козаків.
29. Люблінська унія 1569 р. та її соціально-політичні та економічні наслідки.
30. Брестська церковна унія та її наслідки.
31. Причини і характер Визвольної війни українського народу середини XVII ст. Б. Хмельницький.
32. Утворення Української гетьманської держави в ході Визвольної війни сер. XVII ст.
33. Роль і значення Переяславської ради та Березневих статей 1654 р.
34. Боротьба старшинських угруповань за владу після смерті Б. Хмельницького. І. Виговський.
35. Гетьмани Ю. Хмельницький, І. Брюховецький, Д. Многогрішний.

36. Гетьман П. Дорошенко. Наростання Руїни. І. Самойлович.
37. Гетьманство Івана Мазепи. Наступ царизму на автономію України.
38. Політична діяльність та Конституція П. Орлика 1710 р.
39. Ліквідація царизмом Запорозької Січі та Гетьманату.
40. Коліївщина 1768 р. Максим Залізняк та Іван Гонта.
41. Приєднання Північного Причорномор'я та Криму до Росії. Колонізація Південної України.
42. Соціально-економічний розвиток українських земель у XVIII ст.
43. Поділи Польщі і приєднання Правобережної України до Росії.
44. Україна у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII ст.)
45. Декабристський рух в Україні. Південне товариство.
46. Суспільно-політичний рух в західноукраїнських землях в першій половині XIX ст. Гурток "Руська трійця".
47. Вплив революції 1848 – 1849 рр. на суспільно-політичне життя українських земель.
48. Відродження української національної свідомості в першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство.
49. Проведення реформи 1861 р., її особливості та наслідки для України.
50. Громадівський рух.
51. Народницький рух у 60 – 80-ті роки XIX ст.
52. Посилення національного руху в західноукраїнських землях в II пол. XIX ст.
53. Активізація національно-визвольного руху в Україні на початку XX ст.
54. Революція 1905 – 1907 рр. на Україні.
55. Україна в роки Першої світової війни.
56. Утворення та діяльність Української Центральної Ради.
57. Універсали Центральної Ради – визначальні віхи її діяльності.
58. Гетьманський уряд П. Скоропадського, його внутрішня і зовнішня політика.
59. Утворення та діяльність ЗУНР.
60. Уряд Директорії та його діяльність. Акт злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р.
61. Причини поразки української національної революції 1917 – 1920 років.
62. Окупація України більшовицькою Росією та встановлення радянської влади.
63. Політика „воєнного комунізму”.
64. Впровадження нової економічної політики в Україні та причини її ліквідації.
65. Україна та утворення Союзу РСР.

- 66.Проведення індустріалізації в Радянській Україні. Будови перших п'ятирічок.
- 67.Досягнення і складнощі політики українізації.
- 68.Сталінська колективізація на Україні та її наслідки. Голодомор 1932-1933 рр.
- 69.Встановлення сталінського тоталітарного режиму і політичні репресії в Україні.
- 70.Соціально-економічне становище українських земель у складі Польщі у 20 – 30-х рр. ХХ ст.
- 71.Національно-визвольний рух в Західній Україні у 20 – 30-х рр. ХХ ст.
- 72.Західноукраїнські землі в складі Румунії та Чехословаччини в 20 – 30-х роках ХХ ст.
- 73.Похід Червоної Армії на Західну Україну в 1939 р. Радянізація західноукраїнських земель.
- 74.Україна напередодні Другої світової війни. Пакт Молотова – Ріббентропа.
- 75.Окупація України німецько-фашистськими військами та встановлення окупаційного режиму.
- 76.Розгортання партизанського руху та підпільної боротьби на території України в роки фашистської окупації.
- 77.Звільнення України від окупації.
- 78.Особливості соціально-економічної і політичної ситуації на західноукраїнських землях у 1944 – 1950 рр.
- 79.Наслідки Другої світової війни для України.
- 80.Діяльність ОУН – УПА та її збройний опір радянській владі у воєнні і повоєнні роки.
- 81.Україна в період повоєнної відбудови (1946 – 1953 рр.)
- 82.Україна в період “ хрущовської відлиги”.
- 83.Опозиційний рух в Україні у 60 – 80-х рр. ХХ ст.
- 84.Криза радянського ладу в Україні (60 – 80-х рр.)
- 85.Політика „перебудови” в Україні.
- 86.Проголошення незалежності України. Державне будівництво.
- 87.Соціально-економічне становище незалежної України.
- 88.Стан справ в аграрному секторі України.
- 89.Зовнішня політика незалежної України.
- 90.Політичні партії в Україні.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань робочого зошиту з дисципліни; повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань робочого зошиту для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, робочі зошити для практичних занять та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, графічний диктант, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3091>. Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-ukr/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий екзамен у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 36 і більше балів. У цьому випадку оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за екзамен (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

Схема поточного і підсумкового контролю знань

№ модулю	К-сть годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	8	8	Аудиторна робота:					
			-контрольна робота;	1	1	2	1	2
			- підготовка презентації, усне опитування;	5	1	2	5	10
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>	1	1	1	1	3
			- доповідь на гуртку;	4	2	2	8	8
			- тестування в Moodle					
<i>Індивідуальна</i>	1	0	2	0	2			
- тези;	1	1	3	1	3			
- наукова стаття								
			Разом за I Модуль				16	28
2	4	4	Аудиторна робота:					
			-контрольна робота;	1	1	2	1	2
			- підготовка презентації, усне опитування;	2	1	2	2	4
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>	1	0	2	0	4
			- доповідь на конференції;	2	2	2	4	4
			- тестування в Moodle					
<i>Індивідуальна</i>	1	2	2	2	2			
- тези								
			Разом за II Модуль				9	16
3	4	4	Аудиторна робота:					
			-контрольна робота;	1	1	2	1	2
			- підготовка презентації, усне опитування;	2	1	2	2	4
			Самостійна робота:					
			<i>Обов'язкова</i>	1	0	2	2	4
			- доповідь на конференції;	2	2	2	4	4
			- тестування в Moodle					
<i>Індивідуальна</i>								
- участь у підготовці та проведенні наукового семінару з дисципліни	1	2	2	2	2			
			Разом за III Модуль				11	16
Разом							36	60
Екзамен							24	40
Всього по навчальній дисципліні							60	100

Якщо на екзамені здобувач вищої освіти отримав менше 24 балів, то він одержує загальну незадовільну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – екзамен

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	3 (задовільно)
35 – 59	FX	з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковими повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх, наукових та фахових відеороликів; карти, атласи. Для поточного контролю використовуються елементи системи дистанційного навчання, зокрема з використанням системи MOODLE.

Як правило, заняття проходять в ауд. 216 інженерно-енергетичного факультету МНАУ.

Аудиторія Теорії механізмів і машин № 216 (48 м²)

Інженерно-енергетичний факультет, м. Миколаїв, вул. Крилова, 17А

Інформаційне забезпечення: Візуальні довідкові матеріали з історії України.

Устаткування: Учнівські столи – 15 шт. Стільці учнівські – 30 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темнозеленого кольору – 2 шт.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Гуржій О. І. Гетьманська Україна 1676-1764. Київ: Арій, 2016. 320с.
2. Єфименко Г. Україна радянська: Ілюзії та катастрофи «комуністичного раю» 1917-1939 рр. Харків: КСМ, 2017. 352с.
3. Фадєєв О. Долітописна історія України. Київ :Український пріоритет, 2016. 424с.

10.2. Допоміжна література

- 1.Бажан О. В. Діяльність Центрального державного архіву громадських об'єднань України з популяризації документів Національного архівного фонду стосовно Голодомору 1932-1933 років. Винищення голодом. Пам'ять нації: збірник наукових статей та доповідей учасників круглого столу до 85-х роковин Голодомору 1932-1933 років в Україні. Київська обласна державна адміністрація. Державний архів Київської області. Архівний простір. Праці Державного архіву Київської області. Випуск II. Київ : Логос. 2020. С. 36-44.
- 2.Бажан О. В. Круглий стіл “Крим – це Україна. Документальні свідчення в архівах України”. Архіви України. 2019. № 1. С. 203-209.
- 3.Березовська Т.В. Методичні рекомендації для виконання контрольної роботи з дисципліни «Історія України» для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання всіх спеціальностей / Укладач Т. В. Березовська. Миколаїв, 2016. 22с.
- 4.Вербовий О. В., Власенко С. І. Національний склад Сумського партизанського з'єднання – 1-ї Української партизанської дивізії ім. двічі Героя Радянського Союзу С. А. Ковпака. Гілея : Науковий вісник. Випуск 148 (№ 9). Ч. 1. Історичні науки. Київ, 2019. С. 10-16.
- 5.Вербовий О. В., Власенко С. І. Фонд 1-ї Української партизанської дивізії ім. двічі Героя Радянського Союзу С. А. Ковпака (Сумське партизанське з'єднання) як комплекс джерел з історії партизанського руху опору в роки Другої світової війни. Архіви України. 2019. № 2. С. 128-135.
- 6.Власенко С. І. Діяльність Комісії з історії Вітчизняної війни при Академії наук УРСР щодо формування партизанських фондів (1946-1950 рр.). Архіви України. 2019. № 1. С. 102-119.
- 7.Власенко С. І. Участь радянських партизанських формувань у Київській наступальній операції 1943 року та пам'ятні місця подій у сучасному науковому дискурсі. Історико-культурний туризм : український та світовий досвід. Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (Київ, 5 квітня 2019 р.). Київ, 2019. С. 221-230.
- 8.Макарчук С., **Побережець Г.** Репресована Феміда: архівно-кримінальна справа голови Миколаївського обласного суду А.Онищенко. З архівів ВУЧК-НКВД-КГБ. 2021. № 1 (55). Київ-Харків. С. 319-335. 351 с.

9.Побережець Г.С. Державотворча діяльність Народного руху України. Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути [зб. наук. пр.]: матеріали XII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 29 січня 2021 р.). Київ, 2021. 457 с. С. 124-132.

10.Побережець Г.С. Діяльність В. Чорновола у дисидентському русі. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті». Львів. 11-12 червня 2020 р. С. 352-355.

11.Побережець Г.С. Зародження багатопартійної системи в Україні. Актуальні проблеми сучасної науки та шляхи їх вирішення: матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції. Одеса : Екологія, 2020. 56 с. С. 42-45.

12.Побережець Г.С. Методичні рекомендації для семінарських занять здобувачів вищої освіти з історії України ступеня "бакалавр" всіх спеціальностей МНАУ денної форми навчання / Укладач Г. С. Побережець. Миколаїв, 2020. 62с.

13.Ульяновський В. Національне питання в Університеті Св. Володимира в 1917–1918 роках: спроба відкриття кафедри історії України. Український археографічний щорічник. Київ, 2017. Вип. 12. С. 224-246.

14.Іона Yarmolynska, Nataliia Tytova, Kostiantyn Tarasenko, Valentyna Huriievskaya, Olga Melnyk, **Hanna Poberezhets**. Introducing the principles of gender equality in the educational process of training specialists for the security and defense sector. LaplageemRevista (International), vol.7, n. Extra C, 2021, p. 485-494.

15.Nataliia Ridei, Oleksandr Khomenko, Iryna Ivanenko, Nelya Filyanina, **Hanna Poberezhets**. Competence of teachers of HEIS in the context of lifelong learning. LapageemRevista (international), vol7, n.1, Jan.-Apr.2021, p.516-530. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-6220202171853p.516-530>

10.3. Інформаційні ресурси

1. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. Перегляд Український археографічний щорічник за темою "Історичні статті". URL:

<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/11986/browse?value=%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96+%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96&type=subject> (дата звернення: 15.05.2018).

2. Український тиждень. Історія. URL:<https://tyzhden.ua/History/page=1> (дата звернення: 08.07.2019).

10.4. Законодавчо-нормативні акти

1. Акт проголошення незалежності України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 року. Голос України. 1991. №165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>

2. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. Київ, 1990.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>

3. Конституція України. Київ, 1996.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (зі змінами 03.09. 2019).

Рекомендовані офіційні сайти

1. Центральний державний архів громадських об'єднань України. Наукові статті та науково-інформаційні публікації.

URL: http://cdago.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=37&Itemid=75 (дата звернення: 13.02.2016).

Робочу програму розроблено
канд. іст. наук., асистентом кафедри
українознавства

Г.С. Побережець